

Aan het College voor Toetsing en Examens
t.a.v. mevrouw F. Martin, clustermanager Talen en kunstvakken havo/vwo
Per adres f.martin@cvte@nl

Utrecht, 26 mei 2021

Betreft: aanpassingen correctievoorschrift vwo 2021

Geachte mevrouw Martin,

Op dinsdag 25 mei heeft de bespreking van het eindexamen havo plaatsgevonden met een afvaardiging van docenten Nederlands, leden van Levende Talen Nederlands. Tijdens de bespreking kwam een aantal inhoudelijk knelpunten en/of vermeende tekortkomingen in de examenopdrachten en het correctievoorschrift aan het licht, die volgens het bestuur van Levende Talen Nederlands zouden moeten leiden tot aanpassingen in het correctievoorschrift.

Vraag 09

Fijn dat er een nieuw soort vraag wordt gesteld. Ondanks de veelheid aan antwoordmogelijkheden, ontbreekt het stijlmiddel *vergelijking* in het correctievoorschrift. We leggen deze suggestie voor aan CvTE.

Vraag 11

Deze vraag brengt veel discussie teweeg, zowel wat betreft de vraagstelling als het cv. In de aanloop van de vraag wordt verwezen naar alinea 19 en 20 en de leerling moet vervolgens de strekking van alinea 20 weergeven door middel van het formuleren van het standpunt en het argument waarbij duidelijk de *vergelijking* die gemaakt wordt naar voren komt.

De argumentatie start met een relativering (al gegeven): “weliswaar zijn in de geschiedenis patronen waar te nemen” Als we kijken naar alinea 20, dan staat in de eerste zin “Het valt enigszins te vergelijken...” (r. 261). Het woord *het* verwijst naar alinea 19 waar staat dat de geschiedenis zich niet herhaalt/patronen van elkaar afwijken. Wat dat betreft is het volgende antwoord het meest voor de hand liggend:

Standpunt De toekomst is onvoorspelbaar (r. 264-266)

Argument Het historisch proces zorgt steeds weer voor verrassende wendingen en geheel onverwachte gebeurtenissen (r.266-269)

Een leerling kan de tekst echter ook anders interpreteren, dan beschouwt hij het historisch proces dat voor verrassende wendingen en geheel onverwachte gebeurtenissen zorgt als een parafraze van het standpunt zoals gegeven in het cv. Daarop volgt dan logischerwijs het argument op basis van voorbeeld, namelijk: de belangrijkste technische noviteit/smartphone. We leggen deze suggestie voor aan CvTE.

Vraag 15

De leerling moet begrijpen dat een historicus kan uitleggen waarom een vergelijking niet deugt als basis voor het nemen van (beleids)besluiten. De zin die daar het beste bij aansluit, is de eerste antwoordmogelijkheid van het correctievoorschrift: “Anders dan veel leken denken, herhaalt de geschiedenis zich niet.”

Het wordt ingewikkeld omdat het correctievoorschrift ook de daaropvolgende zin goedkeurt (r. 257-260). Dat biedt naar ons idee ruimte om de zin in r. 266-269 ook als juist te zien. Sterker nog, deze zin lijkt nog iets beter aan te geven waarom je geen besluiten kunt nemen op basis van de historie dan r. 257-260. Daar gaat het over subtiele wijze van afwijken, in r. 266 zijn het geheel onverwachte gebeurtenissen. Door ruimte te bieden in het correctievoorschrift voor r. 257-262, lijkt er ook ruimte te zijn voor 266-269. We leggen deze suggestie voor aan CvTE.

Vraag 32

Het is belangrijk dat de leerling alleen de hoofdargumenten aangeeft. Dit vormde geen probleem bij de groep AOW'ers. Bij de groepen bijstandsgerechtigden en de overheid is dit complexer:

- Bijstandsgerechtigden
Het is bij bijstandsgerechtigden niet duidelijk of ze er per saldo op vooruit gaan. Er worden ook negatieve gevolgen voor deze groep besproken. Hier zou dus ook 'nadelig' of 'voordelig EN nadelig' goed gerekend moeten worden. De hoofdargumenten bij nadelig zou kunnen zijn: bijverdiensten worden beperkt,/ er komen meer controles. We leggen deze suggestie voor aan CvtE.
- Overheid
Het is ook te verdedigen om de kern van alinea 6 "de invoering van het basisinkomen haaks staat op het uitgangspunt van een activerende sociale zekerheid" als een nadeel voor de overheid te zien. Hetzelfde geldt voor de kern van alinea 7 waarin wordt gesproken over de ondermijning van het principe van wederkerigheid in solidariteit. Verder lijkt het ook verdedigbaar om *het nieuwe regelingen en de bureaucratie*-argumentatie als twee verschillende hoofdargumenten te zien. We leggen deze suggestie voor aan CvtE.

Vraag 32

De leerling wordt geacht zes inhoudelijke elementen te noemen die beslist in de conclusie zouden moeten staan. De term *inhoudelijk element* maakt het voor de leerling niet altijd duidelijk wat hij moet doen. Daar komt bij dat de elementen moeten passen bij een conclusie, terwijl het correctievoorschrift laat blijken dat het meer een samenvatting betreft.

Omdat het correctievoorschrift verschillende elementen niet noemt die in de tekst als gelijkwaardig aan de wel genoemde elementen gepresenteerd worden, stellen wij voor de volgende inhoudelijke elementen ook toe te voegen aan het correctievoorschrift:

- Er gaan groepen op achteruit (AOW'ers, belastingbetalers, WIA gerechtigde)
- De prikkel tot zwart werken
- Talenten blijven onbenut
- Gaat voorbij aan goed werkgeverschap
- Verstatelijking/grotere rol overheid

We leggen deze suggesties voor aan CvtE.

Vraag 35

Leerlingen moeten uit alinea 4 en 5 de kenmerken van goed en slecht journalistiek werk herkennen. Ze laten zien dat ze hoofd- en bijzaken kunnen onderscheiden. Daarna moeten ze die kenmerken in de vorm een advies formuleren. Daarbij kan de leerling kiezen voor een positieve formulering of negatieve formulering (denk aan 'Je bent onbevooroordeeld' of 'Wees niet bevooroordeeld').

Het is opvallend dat in het correctievoorschrift 'niet zomaar wat opschrijven' niet als advies is opgenomen, het staat immers in de zin waarin ook twee andere adviezen staan (conform streepje 2 en 3). We leggen deze suggestie voor aan CvtE.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van Levende Talen Nederlands,

Ine De Mulder Robert Chamalaun